

Täysistunto

Torstai 2.3.2023 klo 16.00—17.56

4. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi kotoutumisen edistämisestä ja siihen liittyviksi laeiksi

Hallituksen esitys HE 208/2022 vp

Lakialoite LA 20/2019 vp

Toimenpidealoite TPA 76/2022 vp

Valiokunnan mietintö HaVM 45/2022 vp

Toinen käsittely, ainoa käsittely

Puhemies Matti Vanhanen: Toiseen käsittelyyn ja ainoaan käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 4. asia. Nyt voidaan toisessa käsittelyssä hyväksyä tai hylätä lakiehdotukset, joiden sisällöstä päätettiin ensimmäisessä käsittelyssä. Lopuksi päätetään ainoassa käsittelyssä toimenpidealoitteesta. — Keskustelu, edustaja Rantanen, Mari.

Keskustelu

17.01 **Mari Rantanen ps:** Arvoisa puhemies! Tässä käytiin edellisellä kyselytunnilla huomattava määrä keskustelua julkisesta taloudesta, ja tässä kotoutumislakiesityksessä on 101 pykälää, joista yhdessäkään ei ole minkäänäköistä velvoittavuutta maahanmuuttajille, vaan nimenomaan tämä laki, 101 pykälää, lähtee siitä, kuinka me voimme heitä palvella. Voitte nyt kuvitella, että tässä taloustilanteessa, mistä äsken puhuttiin, tällaista esitystä ei pitäisi tähän saliin tuoda, jolla lisätään kuntien tehtäviä kotoutumiseen, ja itse asiassa vieläpä niin, että ainoa ihmisryhmä, joka kunnasta saa minkäänäköisiä palveluja, on maahanmuuttajat. Kuten täällä ykköskäsittelyssä käytiin läpi, niin täällä tarjotaan palveluja jopa lentokenttäkuljetuksista lähtien, ja jopa kauppa-apua. Ei tällaisia palveluja ole kenellekään muulle saatavilla kunnista — ei vammaisille, ei vanhuksille, ei muille sairaille. Perussuomalaisten mielestä tämä esitys, sen lisäksi, että se on vastuuton, ei myöskään ole yhdenvertainen. Tämä asettaa eriarvoiseen tilanteeseen ja itse asiassa etusijalle maahanmuuttajat, ja näin ei voi olla.

Sitten on sanottava myöskin se, että tämä sali oli viime kaudella tarkastusvaliokunnassa yksimielinen siitä, että kotoutumisen aikaa pitää lyhentää, sitä pitää tehostaa ja siihen pitää lisätä velvoittavuutta. Nyt kun Marinin hallitus toi tämän esityksen, niin siinä ei ole mitään näistä, ei siis mitään. Käytännössä katsoen tällä eduskunnan tahdolla on pyyhitty pöytää. Tässä tehdään kallis lainsäädäntö, vaikuttavuudeltaan nolla, eikä tässä taloustilanteessa tätä pidä missään nimessä mennä hyväksymään. Sen vuoksi vetoan kyllä tässä salissa, että nyt pitäisi ottaa viimeistään järki käteen ja todeta se, että tätä lakia ei kannata päästää läpi. Tämä laki kannattaa hylätä — kuten tulen tekemään aivan juuri hylkäysehdotuksen — ja rakentaa uudestaan siten, että se on vaikuttavuudeltaan riittävä, ettei se ole näin kallis ja

Pöytäkirjan asiakohta PTK 179/2022 vp

että se nimenomaan velvoittaa maahanmuuttajia myös kotoutumaan eikä olemaan pelkääjän palveluiden kohde.

Arvoisa puhemies! Tämä lainsäädäntö on erityisesti riipinyt sydäntäni. Se riipii sen vuoksi, että toisin kuin täällä äsken kyselytunnilla vakuutettiin, että meidän sosiaali- ja terveyspuolen palvelut ovat parantuneet ja koulujen toiminta on parantunut, niin me huomaan, että näin ei todellakaan ole. Itse saan jatkuvasti viestiä ja luulen, että monet kollegat saavat viestiä, että mummot eivät pääse hoivaan, vammaisilla on ongelmia saada apua ja ihmiset eivät pääse lääkäriin — sinne joko ei saa aikoja ollenkaan tai erikoissairaanhoidon jonotetaan laittomissa jonoissa. Ei siis voi olla niin, että me priorisoimme täällä maahanmuuttajat suomalaisten ihmisten edelle. On aivan normaalia — ja pitäisi olla hyvin normaalia — että suomalainen kansanedustaja pitää huolta omasta kansastansa ensisijaisesti. Ja jos kerran meillä taloustilanne on tämä kuin on, niin silloin tällaisia kotoutumislakeja ei tulisi tähän saliin tuoda kyllä lainkaan.

Arvoisa puhemies! Koko kauden aikana tänne saliin on tuotu valtava määrä näitä maahanmuuttoa helpottavia lakeja. Tänne on tuotettu lakeja, joiden mukaan on helpompi tulla maahan ja täältä ei laiteta pois. Tänne on tuotu lakeja, joilla laittomasti maassa olevat saavat toimeentulotukea ja pääsevät terveyspalveluihin. Tämä hallitus on jopa hakenut al-Holin leiriltä terroristiseen toimintaan osallistuneita henkilöitä, ja nyt sitten tähän loppukaudteen vielä tämä kotoutumislaki, joka ei todellakaan ole suomalaisen yhteiskunnan eikä kyllä maahanmuuttajien itsensä etu. Tämän vuoksi, arvoisa puhemies, esitän vastalauseen mukaisesti, että lakiehdotukset hylätään.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Tynkkynen.

17.06 Sebastian Tynkkynen ps: Arvoisa herra puhemies! On omalta osaltani viimeisen puheen vuoro. Kylläpä aika on mennyt nopeasti. Silloin kun neljä vuotta sitten elämäni ensimmäistä kertaa pidin puhetta täällä eduskunnassa, me keskustelimme täsmälleen samasta aiheesta. Silloin meitä oltiin siirtämässä sieltä meidän omalta paikalta tuonne äärioikealle sen takia, että haluttiin korostaa sitä, kuinka pahoja äärioikeistolaisia ihmisiä me ollaan, kun uskalletaan näistä ongelmista puhua.

Silloin luin Instagramiin oululaiselta tytöltä tulleen viestin, joka oli hälyttävä, liittyen juurikin näihin kotoutumisen ongelmiin, mitä Oulussa oltiin nähty. Sen ensimmäisen puheeni aikana täältä aika lailla edestä edustaja Gustafsson sitten huusi — tarkastin eduskunnan pöytäkirjasta, mitä hän oli sanonut — että olisi pitänyt itse kirjoittaa kokonaan puhe, että sitä viestiä ei olisi saanut lukea. Kenen asialla me täällä ollaan? Me ollaan kansanedustajia — meidän pitää edustaa kansaa ja meidän pitää tuoda heidän ääntään esille. Ja mikä voikaan olla arvokkaampaa kuin se, että suoraan tuodaan näitten ihmisten hätä tänne. Ehkä se kaikkien osalta ei ole sama, ehkä se joillekin on sitä, että kun mennään kuuntelemaan toisia kansalaisia tuonne eduskunnan portaille, niin sen sijaan, että kuunnellaan, huudetaan ”hiljaa”. Mutta meidän tehtävämme on edustaa sitä kansaa, joka meidät tänne on äänestänyt.

Me tiedetään, minkälaisia ongelmia kotoutumisen suhteen Suomessa on ollut. Kukaan ei voi enää väittää, ettei niitä pystyisi näkemään. Me tiedetään erityisesti se, että tietyistä kulttuureista tulevat ihmiset valitettavasti eivät integroidu tähän yhteiskuntaan, he syyllistyvät aivan käsittämättömän vakaviin asioihin, mitä varsinkin tuolla meidän Oulun seudulla on tapahtunut ja mikä koko Suomen tietoon on tullut. 2021 Iltalehti kertoi todella rajuista ti-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 179/2022 vp

lastoista, kuinka 38 prosenttia raiskausepäilyistä liittyy ulkomaalaistaustaisiin. Edustaja Rantanen, joka Helsingistä tulee, tietää, että Helsingin osalta tuo luku on jo yli 50 prosenttia. Me nähdään, että jos me otetaan tietyistä maista ihmisiä tänne Suomeen ja oletetaan, että he vain itsenäisesti kotoutuvat ilman, että me vaaditaan heiltä itse tiukoilla kriteereillä kotoutumista, niin sitä ei valitettavasti isolla todennäköisyydellä tule tapahtumaan, vaan sen jälkeen me joudutaan lukemaan niistä rajuista seurauksista. Me itse otetaan näitä riskejä, kun me sallitaan tällaista maahanmuuttoa.

Me perussuomalaiset ollaan sitä mieltä, että tänne ovat ihmiset tervetulleita korkean osaamisen työperäistä väylää myöten, ja me ollaan myöskin toivotettu tervetulleeksi opiskeluperäistä maahanmuuttoa, kuten myöskin avioliiton kautta ja niin edelleen. Mutta tämän humanitaarinen maahanmuutto EU-maiden ulkopuolelta tai sitten työperäinen maahanmuutto matalapalkka-aloille, josta me nähdään, että ihan muutaman vuoden sisään nämä ihmiset jäävät sosiaaliturvan varaan, ei meille käy, koska meidän on kannettava samaan aikaan huolta sekä turvallisuudesta, että se tässä yhteiskunnassa säilyy, että myöskin itse asiassa taloudesta, jotta tämä hyvinvointiyhteiskunta voidaan säilyttää tuleville sukupolville.

Samaan aikaan voin sanoa myöskin omalta osaltani, että ihan täysin olen vakuuttunut siitä, että kaikki maahanmuuttajat eivät syyllisty pahuuksiin ja kaikki maahanmuuttajat eivät ole mikään haitta, millä monesti meitä yritetään syyllistää, että te olette sitä mieltä, että näin se on — ei ole. Meillä on valtavan paljon hyvää porukkaa täällä. Mutta tämän hallituskauden aikana valitettavasti ollaan tehty semmoisia päätöksiä, että tätä laitonta maahanmuuttoa ollaan vain edistetty, ollaan luotu uusia väyliä semmoiselle maahanmuutolle, joka siis lähtökohtaisesti on laitonta. Sitten ollaan sanottu, että annetaan opiskelupaikkoja ja opintojen kautta sitten saadaan ihmiset jäämään maahan, tai sitten esimerkiksi se, että laittomien maahanmuuttajien ei-välttämättömiä terveyspalveluita on laajennettu. Tämä ei ole missään tapauksessa oikein, ja me luodaan semmoisia vetovoimatekijöitä tätä kautta, että Suomesta on tulossa maailman sosiaalitoimisto, ja se ei meille yksinkertaisesti käy. Jos tänne tulee, niin pitää kotoutua. On hyvin valitettavaa, että se, mitä tarkastusvaliokunta on vuonna 2018 vaatinut, että tämä kotouttamisjakso kestäisi yhden vuoden, ei hallitukselle käynyt, vaan nyt jäädään niin sanotusti kellumaan.

Tämä kotouttaminen ei tule toimimaan, jos se ei tule olemaan tulijan omalla vastuulla. Meillä on valtava määrä esimerkkejä muista maista — meillä on Saksasta, meillä on Ranskasta — mitä levottomuuksia ollaan nähty, mutta meillä on myöskin Ruotsista todella valitettavat esimerkit. Se ei tule onnistumaan, jos tämä tulija itse ei halua kotoutua, vaikka siihen kotouttamiseen laitettaisiin kuinka paljon rahaa.

Meidän perussuomalaisten kanta on se, että meidän pitää ottaa nämä ongelmat tosissaan ja kotouttamisen sijaan alkaa puhumaan myöskin enemmän kotiuttamisesta. Niiden ihmisten, jotka eivät ole valmiita jäämään tähän yhteiskuntaan, tuottamaan panostaan tälle yhteiskunnalle ja elämään tämän yhteiskunnan sääntöjen pohjalta, tehtävä on lähteä kotia.

Arvoisa puhemies! Tahdon kiittää lopuksi kaikkia niitä äänestäjiä, jotka ovat antaneet mahdollisuuden vaikuttaa täällä eduskunnassa neljä vuotta. Annan suurta arvoa sille. Ja kiitos kaikille kollegoille.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Kiviranta.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 179/2022 vp

17.13 Esko Kiviranta kesk: Arvoisa puhemies! Hallintovaliokunta korostaa perustellusti, että suomen tai ruotsin kielen osaaminen on edellytys suomalaisessa yhteiskunnassa toimimiselle ja usein myös työllistymiselle. Valiokunta tähdentää, että kotoutuminen ei voi täysimääräisesti toteutua ilman riittävää kielitaitoa eikä maahanmuuttaja voi myöskään omaksua suomalaisen yhteiskunnan toimintatapoja ja kulttuuria, jos hän ei osaa suomen tai ruotsin kieltä, mieluummin molempia. Kielitaidon kehittämisen tulee olla kotoutumisen edistämiseen tähtäävien toimenpiteiden keskiössä.

Arvoisa puhemies! Kotoutumisen haasteista on voitava rehellisesti puhua. Meidän ei kannata seurata maahanmuuttopolitiikassamme Ruotsin esimerkkiä, sillä me olemme jo nähneet, mihin se johtaa. [Riikka Purra: Juuri sitä me sanomme!] On selvää, että tarvitsemme työvoimaa ulkomailta. Yhtä lailla on selvää, että kotoutuminen on edellytys sille, että maahanmuuttajista tulee yhteiskunnalle tuottavia jäseniä, jotka auttavat työvoimapulan hoitamisessa.

Viime aikoina koulujen haasteista on puhuttu paljon. Paljon töitä on edessä, jotta kaikkien sujuva kotoutuminen voidaan saavuttaa.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Talvitie.

17.14 Mari-Leena Talvitie kok: Arvoisa puhemies! Tämä hallituksen esitys kotoutumisen edistämisestä ja siihen liittyvistä laeista ei vastaa ollenkaan niihin muutostarpeisiin, joita eduskunta viime kauden lopussa, itse asiassa tämä sali yksimielisesti, tarkastusvaliokunnan pohjalta edellytti. Suomen kotoutumislinjauksiin ja -politiikkaan on jo pitkään tarvittu ja odotettu muutosta. Kotoutujan oikeuksia ja yhteiskunnan vastuuta korostavasta järjestelmästä on siirryttävä kohti kotoutujan velvollisuuksia ja omaa vastuuta korostavaa järjestelmää, mutta tällä hallituksen esityksellä mennään valitettavasti päinvastaiseen suuntaan. Ilman riittävää suomen kielen taitoa, opiskelua ja työntekoa ei pääse sisälle yhteiskuntaan, eikä ilman työtä, opiskelua ja omaa paikkaa kotoudu.

Tällä kaudella täällä käsiteltiin aikaisemmin kotouttamisen selontekoa, ja silloin hallintovaliokunta teki tästä kotouttamisen selonteosta mietinnön yksimielisesti, ja valiokunta tähdensi erityisesti kielitaidon merkitystä suomalaiseen yhteiskuntaan kotoutumisessa. Tämä siis tässä salissa yksimielisesti silloin tuli eduskunnan tahdoksi. Eduskunta hyväksyi selonteon johdosta kannanoton, jossa edellytettiin hallituksen tarkkaan seuraavan kotoutumiskoulutuksen, erityisesti kielikoulutuksen, vaikuttavuutta ja kieliopintojen velvoittavuutta lisäävien toimenpiteiden vaikutuksia oppimistuloksiin sekä huolehtivan kieliopintojen kehittämisestä siten, että maahan muuttaneiden kielitaito vastaa nykyistä paremmin työelämän kielitaitovaatimuksia.

Hallintovaliokunnan varapuheenjohtajana olen pettynyt siihen tapaan, millä eduskunnassa jouduimme käsittelemään tätä hallituksen esitystä. Kahdessa viikossa, suurimmaksi osaksi etäkokouksilla, kuulumme kymmeniä asiantuntijoita. Se, että hallituksen esitys eduskunnassa runnotaan kahdessa viikossa valiokuntakäsittelystä, ei millään tavalla kerro hyvästä hallintotavasta, hyvästä parlamentarismista eikä muustakaan hyvästä lainsäädäntövalmistelusta. Mutta opposition kansanedustajana on tyytyminen hallituksen tapaan toimia. Siksi kannatan edustaja Rantasen, hallintovaliokunnan puheenjohtajan, tekemää hylkäysesitystä.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Purra.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 179/2022 vp

17.17 Riikka Purra ps: Arvoisa herra puhemies! Hallintovaliokunnan entisenä puheenjohtajana olen aivan yhtä pettynyt tähän tuotokseen kuin mitä tässä edellä puhujat kuvasivat. On hullunkurista, että hallituspuolueet vievät tällaisen esityksen muutamassa viikossa läpi, ja se on suoraan sanottuna punavihreän hallituksen viimeisiä toimia, jotka tulevat aiheuttamaan merkittäviä ongelmia tässä yhteiskunnassa.

Oikeastaan koko kauden monistakin maahanmuuttoon liittyvistä asioista, erityisesti kotouttamiseen liittyen, hallintovaliokunnassa on oltu enemmän tai vähemmän yksimielisiä. Myös hallituspuolueiden edustajat valiokunnassa ovat olleet sitä mieltä, että velvoittavuutta kotoutumisessa pitää lisätä. On pidetty puheenvuoroja, kuinka Suomen pitää siirtyä kohti Tanskan mallia ja kuinka Suomessa pitää kyetä vaatimaan tänne tulevilta ihmisiltä omaa kotoutumista. Ja mitä tässä on? Ei ainuttakaan velvoittavaa toimenpidettä — nolla. Yli sata pykälää, joista yhdessäkään ei velvoiteta tänne tulijaa vastaamaan itse omasta integroitumisestaan.

Suomi ei ole ottanut käyttöön edes EU-direktiivin sallimia mahdollisuuksia. Käytännössä kun ihminen tänne tulee, levitetään punainen matto, minkä jälkeen nämä resurssien puutteesta kärsivät sektorit, kuten sote, joutuvat priorisoimaan maahanmuuttajien saamat palvelut muiden edelle. Tilanteessa, jossa meidän sote ei toimi ja jossa kunnissa on merkittävää pulaa resursseista, tilanne on tämä. Tällä lainsäädännöllä maahan tulevat ihmiset menevät maassa olevien ja kantasuomalaisten edelle. Tämä on kerta kaikkiaan käsittämätöntä. Enkä voi kuin ihmetellä, että tämä on kaikille hallituspuolueille käynyt. Kyllä minä henkilökohtaisesti tiedän, mistä puolueesta tämä tulee, mutta että sen ovat hyväksyneet muutkin hallituspuolueet.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Elo.

17.19 Tiina Elo vihr: Arvoisa puhemies! On koko suomalaisen yhteiskunnan etu, että maahanmuuttajat kotoutuvat nopeasti ja pääsevät kiinni työelämään, ja sitä tämä laki osaltaan edistää. Keskeinen lähtökohta on, että yksilölliset tarpeet huomioidaan ja palveluita saa heti kotouttamispolun alussa. Olennaista on, että tarvittavia tukitoimia tarjotaan oikea-aikaisesti. Tärkeää on myös, että palveluita kohdennetaan heikoimmassa asemassa oleville, kuten usein kotona lasten kanssa oleville naisille.

Suuret kaupungit kantavat kotoutumisen onnistumisesta suurimman vastuun. Tämän vuoden lopussa kotikaupunkini Espoon vieraskielisten asukkaiden määrä ylittää Suomen 14. suurimman kaupungin Vaasan asukasluvun. Onnistunut kotouttamispalvelujen kokonaisvastuun siirto kunnille edellyttää, että palveluiden järjestämiseen on riittävät resurssit. Hallintovaliokunnan lailla haluan tässäkin yhteydessä korostaa, että annettaessa kunnille tehtäviä on huolehdittava siitä, että niillä on tosiasialliset taloudelliset edellytykset näistä tehtävistä suoriutua.

On koko Suomen etu, että kaupungeissa, joissa maahanmuuttajia on eniten, kotoutumisessa onnistutaan. Olennainen asia tässä on myös rajapinta uusille hyvinvointialueille, jotta palvelut toimivat saumattomasti eikä kukaan putoa näiden väliin. On tärkeää tästäkin syystä, että nyt tehtävän uudistuksen vaikutuksia arvioidaan. Rahoitukseen liittyvien kysymysten lisäksi on tärkeää arvioida, voidaanko kuntien toimintaympäristön erilaisuus ottaa myös sääntelyssä nykyistä paremmin huomioon — näin myös hallintovaliokunta toteaa.

Kun kotoutettavien määrä vaihtelee dramaattisesti eri kuntien välillä, olisi tärkeää, että sääntelyssä tämä voitaisiin myös huomioida. Samat pykälät on vaikea sovittaa suuren kau-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 179/2022 vp

pungin ja pienen kunnan tarpeisiin. Tätä arviointia ja kehitystyötä on tehtävä hyvässä yhteistyössä kuntien ja erityisesti suurten kaupunkien kanssa.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Räsänen.

17.21 Päivi Räsänen kd: Arvoisa herra puhemies! Olin itse eduskunnan tarkastusvaliokunnan jäsen viime vaalikaudella, jolloin tuotimme puheenjohtaja Eero Heinäluoman johdolla mietinnön koskien kotouttamisen toimivuutta. Sen pohjalta eduskunta hyväksyi yksimielisesti kannanoton, jossa edellytettiin, että hallitus toisi esitykset kotouttamislaista, joilla nimenomaan tätä velvoittavuutta huomattavasti lisätään, ja edellytettiin myös esimerkiksi, että kotoutumisjakso määritellään pääsääntöisesti yhden vuoden pituiseksi ja että maahanmuuttajien kotoutumissuunnitelmiin lisätään kielikoulutuksen velvoittavuutta siten, että kielikoulutukseen sisältyy kielitaitoa mittaava koe, ja myös turvapaikanhakijan vastaanottopalveluihin sisältyisi opintotoiminnan velvoittavuutta, jotta suomalaisen yhteiskunnan toimintatavat, säännöt ja arvot tunnettaisiin.

Pidän kyllä pettymyksenä sitä, että sosiaalidemokraattien johtama hallitus toi esityksen kotouttamislaiksi, joka ei sisällä mitään näistä eduskunnan yksimielisesti edellyttämistä ehdoista eli näistä velvoittavuuksista. Sen takia myös kristillisdemokraattinen eduskuntaryhmä on tähän mietintöön sisällytetyn hylkäämisehdotuksen takana. Eli kannatan tätä edustaja Rantasen ehdottamaa hylkäystä. Mielestäni tämä kotouttamislaki täytyy valmistella huomattavasti paremmin, ja näyttää siltä, että tämä valmistelu todellakin nyt jää seuraavan hallituksen ja seuraavan eduskunnan tehtäväksi.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Rantanen.

17.24 Mari Rantanen ps: Arvoisa puhemies! Tässä edustaja Elo totesi äsken, kuinka tärkeää on se, että maahanmuuttajat kotoutuvat ja oppivat kielen. No näin se on, mutta tämä laki ei tee sille yhtään mitään. Me olemme vuosikaudet jo olleet sellaisen kotoutumislain piirissä, jossa ei ole mitään velvoittavuutta. Mitä sillä on saatu aikaan? Jos me katsotaan mittareita vaikkapa sosiaaliturvariippuvuudesta tai työllisyydestä, niin on aivan selvää, että meidän kotouttaminen ei toimi. No minkä ihmeen takia Marinin hallitus tuo tällaisen lain, jossa tehdään tätä samaa asiaa vimmisemmin, tehdään vain lisää palveluja? Nythän tähän lakiin nimenomaan tuotiin tällainen palvelutarjotin — ei mitään velvoittavuutta. Jos ihmiselle mahdollistetaan se, että häntä passataan, häntä palvellaan ja tämän lain mukaan jopa käydään päivittäistavaraostoksilla hänen kanssaan, niin kysynpähän vain, kuinka paljon se edes lähtökohtaisesti motivoi opettelemaan, motivoi integroitumaan ja motivoi kielen kanssa.

Sanoin täällä ensimmäisessä käsittelyssä siitä, että tunnen erään maahanmuuttajan, joka on tullut Suomeen 90-luvulla, ja hän sanoi, että siinä kohtaa, kun kotouttaminen alkoi, kotoutuminen loppui. Eli siis ihmiset, kun heitä palvellaan ja passataan ja heiltä ei vaadita mitään, eivät opi kieltä eivätkä kotoudu. Sen vuoksi tähän pitäisi saada velvoittavuus: jos et opettele kieltä ja jos et osallistu kursseihin, niin silloin sinun sosiaaliturvaasi leikataan. Tämähän on mahdollista nytkin laissa, mutta kuten edustaja Elokin hyvin tietää, tätä ei käytetä. Katsoin ne tilastot silloin, jotka pyysimme kotouttamisen selonteon yhteydessä hallintovaliokuntaan, ja siinä oli ihan muutamia; taisi olla 2021, että nolla kertaa oli leikattu sosiaaliturvaa.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 179/2022 vp

Kyllä se nyt vain on niin — jos ajattelee tämän näinpäin, ehkä se on helpompi ymmärtää — että jos minä menisin vaikkapa lempilomamaahani Kreikkaan ja siellä minulle tarjottaisiin, että voit olla ihan rauhassa, että me maksamme sinun elämiset, asumiset, opettele kieli, jos haluat, ja jos et, niin saat tulkin lopun ikää, niin mitäpä tekisin? Ottaisin aurinkoa, nauttisin maisemista enkä todellakaan opettelisi sitä vaikeata kieltä. [Ari Koponen: Joku muu kävisi kaupassa!] — Ja joku muu kävisi vielä kaupassa ja tekisi sen moussakan valmiiksi. Se olisi erinomaista.

Tässä on ihan oikeasti ongelma. Nyt täytyy ymmärtää se, että jos aiotaan tehdä asioita eri tavalla ja toivotaan toisenlaista lopputulosta kuin nyt, niin silloin pitää tehdä toisenlaisia tekoja kuin nyt, mutta tämä lainsäädäntö on kyllä sanalla sanoen täysi susi. — Kiitos.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Purra.

17.27 Riikka Purra ps: Arvoisa puhemies! Hallintovaliokunnassa on usein, kun kotouttamista on käsitelty, kuultavina ollut myös maahanmuuttajataustaisia — heitä itseään on kuultu siellä — ja yleensä kriittisimmät lausunnot ja kommentit ovatkin tulleet nimenomaan maahanmuuttajilta itseltään. He arvostelevat tätä järjestelmää ja kertovat, että se on käsittämättömän passivoiva, se ei kannusta ihmistä kantamaan itsestään vastuuta ja se ei kannusta maahanmuuttajia haluamaan tulla tämän yhteiskunnan täysivaltaiseksi jäseneksi. Maahanmuuttajat, jotka ovat tulleet Suomeen ennen kuin tämä niin sanottu monikulttuurinen kotouttamispolitiikka alkoi, hämmästelevät tätä toimintaa. Itse asiassa perussuomalaisilla, jota syytetään yhden asian puolueeksi, kun me emme kykene muusta puhumaan kuin maahanmuutosta, on omina jäseninä ja kannattajina nimenomaan tällaisia maahanmuuttajia, jotka ovat integroituneet tähän yhteiskuntaan, ja he ovatkin meille varsin hedelmällinen tietolähde juuri siitä, miten nämä asiat kannattaisi hoitaa.

Yksi esimerkki on tämä kielen oppimisen velvoitteiden puute. Suomessa tosiaan tulkkiin on mahdollisuus vuosikymmenten jälkeen. Ei ole minkäänlaista vaatimusta, että ihmisen pitäisi tulla suomella tai ruotsilla tässä maassa toimeen. Tämä on käsittämätöntä. Samanlaisia ongelmia löytyy moneen muuhunkin asiaan, jotka liittyvät esimerkiksi koulutukseen, terveydenhuoltoon, sosiaalipalveluihin ja niin edelleen. Se, että meidän kouluissamme kaikilla on mahdollisuus saada oppia myös omalla äidinkielellään ja oman äidinkielen opetusta, on yksi näistä monista ongelmista. Mikäli perheet haluavat, että heidän lapsensa edelleen osaavat ja taitavat tulevaisuudessakin tätä alkuperäistä äidinkieltään, pitäisi sen tietenkin olla näiden perheiden ja sukujen itsensä vastuulla. Sen sijaan suomalaisen peruskoulun ja koulutusjärjestelmän pitäisi huolehtia siitä, että maahanmuuttajat ja maahanmuuttajataustaiset osaavat meidän virallisia kieliämme ja integroituvat tähän yhteiskuntaan.

Sen vielä, arvoisa puhemies, totean lopuksi, että mitkä puolueet sitten ensi kaudella hallituksessa ovatkaan, niin toivottavasti he ottavat tämän asian vakavasti. Sillä vaikka täällä puhutaan Ruotsin ongelmien ikään kuin kiertämisestä Suomessa ja että meidän täytyy onnistua tässä ja meille ei saa käydä näin, niin mikään ei kerro, että me olisimme tähän suuntaan menossa — päinvastoin tämä pöydällä oleva kotouttamislaki menee jopa pidemmälle huonoon suuntaan kuin yksikään laki, mitä Ruotsissa on koskaan tehty.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Niemi.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 179/2022 vp

17.30 Veijo Niemi ps: Arvoisa herra puhemies! Tämä kyseessä oleva kotouttamislaki on aivan kohtuuton. Tänne kotoutumaan tulevat henkilöt saavat kaiken mahdollisen ilman mitään velvoitteita. En voi millään ymmärtää sitä, eivätkä ymmärrä kyllä omassa kotikunnassanikaan meidän ikäihmiset, jotka minulta tätä asiaa ovat kysyneet. Samanaikaisesti tämän maan rakentaneille ikäihmisille tehdään tällaisia loistavia päätöksiä, kuten että irtisanotaan heidän vähätkin yhteisruokailutilaisuutensa — suljetaan nämä tilat ja kerrotaan heille, että syökää kotonanne yksinänne, kyllä te siellä pärjätte — ja irtisanotaan kotipalvelusopimuksia. Siitä on seurauksena se, että myös lääkäripalvelut menevät, ja sen jälkeen he ovat tällaisen soittorumban varassa. Heille takaisinsoitetaan joskus viikon kahden kuluttua, vaikka heillä voi olla vaikka minkäikäinen tulehdus päällä ja täytyisi päästä nopeasti lääkäriin. Tämä tuntuu kyllä ihan mielettömältä, että oman maan kansalaisista ei pidetä enää mitään huolta mutta tänne tuleville niin sanotuille kotoutujille tarjotaan kaikki suorastaan kulta- ja hopealautasella: olkaa hyvä, tervetuloa tänne, täällä annetaan teille kaikki ilman. En voi ymmärtää.

Kannatan edustaja Rantasen hylkäysesitystä. — Kiitos.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Rantanen, Mari.

17.31 Mari Rantanen ps: Arvoisa puhemies! Voin tämänkin asian käsittelyssä vahventaa sen, mitä edustaja Purra sanoi äsken, että hyvin usein maahanmuuttajataustaiset ihmiset itse kritisoivat meidän järjestelmää, ja näin oli tämänkin asian yhteydessä hallintovaliokunnassa. Siellä nimenomaan tuli eräskin hyvin, hyvin vahva puheenvuoro siitä, että Suomessa pitäisi vaatia suomen kielen, Suomen kulttuurin ja suomalaisten arvojen opettamista, ja se on se, mitä pitäisi kuulemma kotoutumisessa olla — ei siis 101:tä pykälää, vaan huomattavasti vähemmällä pärjätään, kun keskitytään olennaiseen.

Mitä tulee tähän edustaja Purran nostamaan oman äidinkielen opetukseen, niin se onkin melkoinen vyyhti. Sehän ei edes ole perusopetuslain alaista toimintaa vaan vapaaehtoista toimintaa. Esimerkiksi meillä on Helsingissä yli 300 ryhmää ja yli 40 kieltä, joita opetetaan. [Riikka Purra: Ohhoh! Mitäköhän se maksaa?] Kyllä varmasti maksaa tämäkin, ja raha ja aika ehkä kannattaisi käyttää niihin asioihin, jotka tuntuvat peruskoulussa olevan tällä hetkellä hankalampaa, eli luku-, kirjoitus- ja laskutaito. Sinänsä kaikki nämä asiat vyöryvät yhteen, koska niin kauan kun me lähdemme siitä, että tulija pitääköön kielensä, kulttuurinsa ja arvonsa, niin se ei nimenomaan silloin integroi, mutta tämä tuntuu olevan kovin, kovin vaikea ymmärtää tämänkin salin vasemmalla laidalla.

Tosiasia on se, että vääjäämättä, jos me teemme täällä kaikki samat poliittiset päätökset kuin Ruotsissa, meille käy niin kuin Ruotsissa, ja jos me menemme pikkusenkin yli sen, mitä Ruotsi on virheitänsä tehnyt lainsäädännöllä, niin meille käy varmasti vähän huonommin kuin Ruotsissa. Siinä mielessä kannattaisi toki pohtia, että myös puheet ja teot olisivat tasapainossa.

Sen sanon, mitä itsekin olen äimistellyt, että jos tämän tyyppiset esitykset tulevat sieltä vihervasemmistolaisesta ajatuspajasta, niin kyllä vastuullisten puolueiden, kuten keskustan ja SDP:n, pitää osata torpata silloin kun menee överiksi.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Räsänen.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 179/2022 vp

17.34 Päivi Räsänen kd: Arvoisa herra puhemies! Tarkastusvaliokunta tätä koskevassa mietinnössään piti hälyttävänä sitä, että kotoutumiskoulutuksen tavoitekielitasoon saavutti vain noin 35 prosenttia koulutuksen päättäneistä. Siksi todellakin tuota velvoittavuutta haluttiin lisätä, ja siksi ponnella esitettiin, että tulee tuoda lainsäädäntö, jolla esimerkiksi kielitaidon saavuttamisen velvoittavuutta lisätään. Tähän olisi mahdollisuuksia lainsäädännön kautta. Esimerkiksi kristillisdemokraatit ovat tehneet lakialoitteen, jolla kannustettaisiin hankkimaan kielitaitoa niin, että työmarkkinatuen määrää alennettaisiin 90 prosenttiin peruspäivärahan määrästä, mutta tämän työmarkkinatuen voisi saada sataprosenttisena, voisi korottaa sillä kymmenellä prosentilla, osoittamalla vaadittavan tason suomen tai ruotsin kielen taidosta. Tämä olisi yksi mahdollinen keino lisätä velvoittavuutta ja lisätä kannusteita siihen, että suomen tai ruotsin kielen taito myös hankittaisiin.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Meri.

17.36 Leena Meri ps: Kiitos, arvoisa puhemies! Yhdyn tässä perussuomalaisten ja kristillisdemokraattien puheenvuoroihin siitä, että henkilön, joka tulee tänne, tulee oppia arvot ja meidän kulttuuri ja sopeutua tänne. Niinhän meistä jokainen, meidän ystävät ja tuttavat, jotka ovat muuttaneet Suomesta muualle, ovat joutuneet sopeutumaan muihin yhteiskuntiin. Ei siellä ole mitään palvelutarjotinta, jonka puoleen voi kääntyä aina kun ongelmia tulee, vaan ajatellaan, että sinun täytyy pärjätä.

Haluaisin muistuttaa myös tästä tarkastusvaliokunnassa viime eduskuntakauden lopussa tehdystä yksimielisestä mietinnöstä, jossa todettiin, että täytyy lisätä juuri tätä velvoittavuutta ja suomen tai ruotsin kielen oppimista ja sitä sopeutumista tänne yhteiskuntaan. Silloin oli puheenjohtajana sosiaalidemokraattien Heinäluoma ja keskustasta oli varapuheenjohtaja, mutta en tiedä, minne nämä arvot nyt tässä hallituksessa heitettiin. Oliko näin, kuten edustaja Rantanen — vai oliko Räsänen, en muista kumpi — tuossa juuri sanoi, että olisi hyvä pitää sitten rotia näissä puolueissa, jotka perinteisesti ovat uskaltaneet seistä sen puolella, että tänne pitää kotiutua ja sopeutua. Ymmärrän sen vielä vihervasemmistolta — siellä on aina ollut tämä ”rajat levällään ja tehkää, mitä huvittaa, ja rahaa on” -politiikka — mutta kun täällä on näitä vastuullisia vanhoja puolueita, niin voisitteko te ihan oikeasti elää sen mukaisesti kuin olette antaneet ymmärtää aikaisempina vuosina?

Tuohon koulutukseen: Tuli mieleen, että ei ole kauan aikaa, kun tuli tämä Karvin tutkimus, ja siinä yhteydessä oli mediassa paljon otsikoita siitä, kuinka silloin kun on paljon vieraskielisiä koulussa, ne oppimistulokset kärsivät — se oli jo viisi prosenttia, kun se taso laski. Katsoin erään haastattelun, missä oli Itä-Helsingistä opettaja, joka kertoi, että siellä luokalla oli yksi suomenkielinen oppilas ja muut olivat vieraskielisiä, ja tämä suomenkielinen oli niin sanottu vertaisoppilas niille muille, koska hänen tehtävänsä oli myös osittain opettaa muille sitä vertaiskieltä, edistää suomen kielen oppimista, ja voitte vain kuvitella, miten tämän pienen ala-astelaisen oma oppiminen edistyy. Ei varmaan mitenkään, jos hän on siellä joku yleistulkki tai muu selvittelijä. Hänen pitäisi saada oppia siellä — sitä vartenhan hän on sinne kouluun halunnut mennä.

Tuossa meidän puolueen puheenjohtaja Purra kertoi tästä, että kun me puhutaan täällä, niin monetkin sanovat, että ”toivotaan” ja ”teemme paljon, ettemme ole Ruotsin tiellä”, mutta siitä huolimatta nämä teot puhuvat siihen suuntaan, että me oikein halutaan sinne Ruotsin tielle. Ollaan lievennetty saatavuusharkintaa, on annettu laittomasti maassa oleville pysyviä oikeuksia jäädä tänne, on lisätty laittomasti maassa olevien palveluita, ja nyt

Pöytäkirjan asiakohta PTK 179/2022 vp

tämä kotouttamisen edistämistä koskeva laki, joka kyllä on palveluiden edistämistä koskeva laki. Kuten täällä moni kertoi, niin samaan aikaan suomalaiset painiskelevat arjessa — rahat eivät riitä sähkölaskuihin, ei pääse itse hoitoon, ja kotihoito tökkii. Kyllä siinä ymmärtää sen, että ihmisillä kiukku on kova ja he vaativat nimenomaan, että tämä nykypolitiikka pitää muuttua.

Jos ajatellaan sitten vielä erilaisia palveluita, niin esimerkiksi Tanskassa tulkkipalveluita saa vain kolme vuotta, ja siinä ajassa se kieli on opittava. Täällähän niitä saa vaikka pysyvästi, ja mikä motivaattori siinä on, jos ikuisesti saa tulkkipalveluita? Eivät siihen mitkään rahat riitä. Ajatellaan sitä, että tässä edellisellä kyselytunnilla kävimme läpi sitä, miten me saamme meidän talouden kuntoon ja pitäisi panostaa koulutukseen ja terveydenhuoltoon ja sinne ja tänne — mutta kun eivät mitkään rahat tule riittämään, jos meillä on olemassa tämmöinen tietty momentti valtiontaloudessa, johon saa mennä rahaa miten paljon tahansa, ja jos sitä kritisoi, niin se on sitten ”ihan kauhean epäinhimillistä”. No, sitten olkoon epäinhimillistä, jos ajattelee niin kuin perussuomalaiset, että me ensisijaisesti panostamme niihin veronmaksajiin ja suomalaisiin, jotka tämän lystin maksavat. Muiden rahoilla on helpompi mällätä.

Meillä perussuomalaisilla on sitten vastauksia myös tähän katujengiongelmiaan: Nämä rikoksiin syyllistyneet henkilöt tulee karkottaa maasta ja antaa pysyvät maahantulokiellot. Ennalta ehkäisy ei auta enää mitään silloin kun ollaan syvässä rikoskierteessä ja huumausainerikollisuudessa mukana. Siellä rahoitetaan tätä vakavaa järjestäytynyttä rikollisuutta myös huumausainekaupalla.

Todellakin toivon, että seuraava hallitus — keitä siellä nyt sitten onkaan — ottaa vähän viisaamman politiikan, koska me olemme muuten tuleva Ruotsi. — Kiitos.

Keskustelu päättyi ja asian käsittely keskeytettiin.